

Sídliště a města ve starém Egyptě

Jaromír Krejčí

Egyptský stát byl, především pro období Staré a Střední říše, ve starší literatuře označován jako civilizace bez měst. Opak však byl pravdou, což dokládají výsledky archeologických výzkumů prováděných v Egyptě a Súdánu v posledních 120 letech. Během kurzu budou studenti seznámeni s problematikou sídlišť, urbanismu a profánní architektury a to od prvních dokladů sídlení na území Egypta v období pravěku až po ovládnutí země Araby v 7. stol. po Kr. Budou představeny jednotlivé typy sídlišť – královská a správní města v jednotlivých egyptských nomech, „sekundární“ sídliště, i sídliště s úzce vyhraněnou funkcí – tedy sídelní areály určené pro ubytování královskou administrativou zaměstnaných řemeslníků a kněží, i ty související s královskými paláci a s božskými chrámy. Dále bude diskutována i důležitá problematika pevnostních struktur postavených především v hraničních oblastech egyptské moci atd. Bude řešena i otázka královské rezidence, především pro období Staré říše, i vztahu sídlišť ke krajině, i k vývoji staroegyptské společnosti. Zvláštní zřetel bude brán na významné doklady staroegyptského urbanismu: sídliště v Gíze, v Láhúnu, v Dér el-Medíně a v el-Amarně.

Kurz je ukončen zápočtem

Témata

- Sídelní geografie Egypta
- Urbanismus ve starověkém světě
- Sídliště pravěkých kultur
- Hierakonpolis-Thinis- Nakkáda
- Sídliště v Gíze a „sekundární sídliště“ v Memfidské oblasti
- Memfis v dějinách
- Sídliště v provinciích – Elefantina, Edfú a d.
- Láhún
- Pevnostní města Dolní Núbie
- Avaris – Piramesse – Tanis
- Vesetská oblast – Dér el-Medína
- Královské paláce
- el-Amarna
- Alexandrie

Studijní literatura:

Bietak, M., *Urban Archaeology and the 'Town Problem' in Ancient Egypt*, in K.R. Weeks (ed.), *Egyptology and the Social Sciences. Five Studies*, Cairo, 1979, 97-144.

Bietak, M. (ed.), *Haus und Palast im Alten Ägypten (Vol. I-II)*. Wien 1996.

Budka, Julia a Johannes Auenmüller, ed. *From microcosm to macrocosm: individual households and cities in ancient Egypt and Nubia*. Leiden: Sidestone Press, 2018

Butzer, K. W., *Early Hydraulic Civilization in Egypt. A Study in Cultural Ecology*, Chicago 1976.

Goedicke, H., *Königliche Dokumente aus dem Alten Reich*, ÄA 14, Wiesbaden 1967.

Kemp, B. J., *The city of Akhenaten and Nefertiti: Amarna and its people*. London 2013.

Kemp, Barry J. *Ancient Egypt: anatomy of a civilization*. 2nd ed. London: Routledge, 2006.

Moeller, Nadine. *The archaeology of urbanism in ancient Egypt: from the predynastic period to the end of the Middle Kingdom*. New York: Cambridge University Press, 2015.